

Utrechtse Stemmen

Oecumenisch tijdschrift voor kerk en samenleving in Utrecht

Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken

Het logo van Kerkennacht in Nederland

24^e jaargang
Zomer 2017

Inhoudsopgave:

Woord vooraf.....	3
Maarten meets Menno.....	8
Oecumenische agenda	9
Afscheid van de VEG Utrecht.....	10
Mantel van St. Maarten	11
Multicultureel korenfestival	12
OMDUW mijmeringen.....	13
Psalmen in de nacht.....	15
Gids voor kerkgidsen.....	17
Protestantse of RK gids.....	20

Bij de voorplaat:

In het weekend van 23 t/m 25 juni 2017 vindt in Nederland weer de Kerkennacht plaats. In tientallen steden openen kerken, kloosters en kapellen hun deuren voor een breed publiek en brengen bijzondere programma's.

In Utrecht is wordt Kerkennacht 2017 geopend op vrijdagavond 23 juni in en rond de Domkerk; op zaterdag 24 juni wordt de Kerkennacht gevierd in tientallen kerken.

UTRECHTSE STEMMEN verschijnt vijf keer per jaar

Eindredactie:
Arie Noordermeer

Vrijwillige bijdrage:
€ 15,- per jaar

Oplage:
475 exemplaren

Financiële steun:
U kunt het oecumenisch
werk van de USRK
financieel ondersteunen.
Uw gift is welkom op
NL11 INGB 0004 2937 21

Redactiesecretariaat en
Secretariaat USRK:
Rochus Meeuwiszstraat 9
3554 VR UTRECHT
06 – 129 29 894
usrk@ziggo.nl
www.usrk.nl

Artikelen mogen na overleg
met de redactie worden
overgenomen, mits de bron
wordt vermeld.

Woord vooraf

Kerkennacht

Wat een bijzondere naam voor dit landelijke en laagdrempelige evenement. Kerkennacht wordt gehouden in een periode van het jaar waarvan je haast niet van nachten kunt spreken. Een paar dagen eerder genoten we van de langste dag. Op 21 juni is de tijd die ligt tussen zonsopgang en zonsondergang in Utrecht 16 uren en 46 minuten. Bijzonder is het dat de zon dan al een paar minuten later opkomt dan op 17 juni, want toen viel het vroegste begin van de dag. Het allerlaatste tijdstip dit jaar voor zonsondergang is om 22.07 uur en valt op ..... inderdaad op 24 juni: Kerkennacht!! Daarbij vermeld ik tevens dat op zondagmorgen 25 juni de zon zich alweer om 05.19 uur laat zien. Ik vermeld dit speciaal en verwijs naar het laatste deel van dit voorwoord. Voor mijn gevoel wordt het die nacht nauwelijks echt donker. De middernachtzon blijft haar licht uitstralen, onder andere in Scandinavië. Daar vieren ze zonnewardefeesten volop. Wij in Utrecht *vieren* Kerkennacht, weg met het duister. Als Kerk mogen we, nee moeten we zelfs, het Licht dat ons is gegeven verder laten zien, doorgeven.

In mijn eerste zin schrijf ik laagdrempelig en we weten dat evangeliseren de bezoeker kan afschrikken. Tijdens Kerkennacht laten we op een toegankelijke manier zien wat Kerk-zijn is. Een welkom met een kop thee of koffie voor de bezoeker(s) kan wonderen doen. Mattheus 25 leert ons dat het geven van een beker koud water aan de vreemdeling al voldoende is.

In veel kerkelijke gemeenschappen vervolgen wij de eredienst of de viering met een ontmoeting waarbij een kopje koffie en een koekje niet ontbreken. Dan praten we na over die viering, de preek en heel soms bespreken dingen die het kerkelijke leven op de rit moeten

houden. Dat is herkenbaar voor insiders, maar hoe vertel je anderen nou wat je doet in dat fraaie gebouw waar je keer op keer samenkomt om..... Ja waarom komen we daar? We hebben zorgen genoeg met het onderhoud van het gebouw, het salaris van de voorganger, het diaconale werk dat we moet gebeuren, de huisbezoeken aan ouderen en zieken. Wie doen dat allemaal? Gelukkig zijn er nog al wat gelovigen die zo'n taak op zich nemen en hun beschikbare tijd geven om bijvoorbeeld een ander in minder gelukkige omstandigheden te bezoeken, het gebouw schoon te houden, enzovoorts. Zo blijft een kerkelijke gemeenschap bij elkaar.

Als Raad van Kerken in Utrecht pogen we het Evangelie bekend te maken in een stad die daar steeds verder vandaan lijkt te glijden. Natuurlijk kennen veel inwoners de grote binnenstadskerken. Die monumentale gebouwen bepalen het fraaie stadsgezicht; Utrecht is met recht een kerkenstad. Maar stel je eens voor als die kerken weg zouden worden afgebroken. Ik moet er niet aan denken.

Er is zelfs een stichting die zich inzet om het schip van de Domkerk te herbouwen. Dat zal dan in middeleeuws tempo gebeuren, zonder grote hijskranen en bulldozers. Schuiten volgeladen met hout en grote steenbrokken in de grachten, en paarden en wagens zullen de stad komen opsieren: terug naar de menselijke maat. Er wordt veel over dit gigantische project gesproken, maar het Domplein is nog steeds leeg. We zouden er best een manifestatie kunnen houden om de Kerk zichtbaar te maken. De 500 jaar gaande Reformatie zou hier misschien wel opnieuw kunnen beginnen.

Vele kerken zijn op zaterdag 24 juni open en laten de bezoekers allerlei activiteiten mee beleven. Er zal ongetwijfeld veel muziek zijn te horen, maar ook zullen vele woorden gesproken worden, niet alleen tijdens de Preek van de Leek op vrijdagavond 23 juni.

Meer woorden horen we tijdens het uitspreken van soms wel heel moeilijke zinnen tijdens het Groot Utrechts Kerkdictee. Dat begint om 19.00 uur in de Domkerk. Het dictee zal over –wie anders dan– Luther gaan. En nu overvalt me de twijfel want is het nu diktee of

dicteer je zinnen? En dit is dan nog een gemakkelijke. Er zullen Bijbelse namen worden gezegd en we horen ongebruikelijke kerkterminologie. Een uitdaging is het voor de deelnemers om de zo begeerde titel en prijs in de wacht te slepen.

Op zaterdagavond zullen vrijwilligers op andere plaatsen in de stad de deuren van hun kerkgebouw wijd open zetten om hun burens, maar ook u, te verwelkomen om *hun* gebedshuis te bezichtigen.

Enthousiast zullen ze u vertellen wanneer die kerk is gebouwd en waarom dan wel. Ze adverteren ongetwijfeld op welke dagen en op welke tijden er diensten worden gehouden. Maar ook dat 2017 misschien wel het laatste jaar is dat zij er bijeenkomsten houden. Er zijn vele redenen waarom gebouwen moeten sluiten en de 'bewoners' in een andere gemeenschap hun geestelijk thuis moeten vinden. Gelukkig leren we ook dat er elders in de stad andere gemeenten ontstaan. Weliswaar niet altijd in een herkenbaar kerkgebouw, maar de aula in een school en ook een gymzaal voldoen voor samenkomsten. Zoals we weten kwamen de eerste Christenen samen bij één van de leden thuis. Als we ons realiseren hoe de onderdrukte Kerk elders in de wereld samen komt dan moeten wij erkennen wel heel erg bevoorrecht te zijn. Met gevaar voor het eigen leven vinden zij elkaar bij het Evangelie. We lezen en horen van aanslagen op kerken in vele landen, hoe rustig is het dan in Utrecht en Nederland. Onze zorgen zijn van een geheel andere aard...

Elders in deze editie van Utrechtse Stemmen leest u waar en welke activiteiten u kunt meemaken tijdens de tweejaarlijkse Kerkennacht. Dit voorwoord van de zomereditie van het huisorgaan van de USRK afsluitend blijf ik dicht bij mijn geestelijk tehuis. Holy Trinity Church - de Engelse kerk bij het Wilhelminapark- is de gehele nacht open voor u. Daar zal het eerste liedboek van Synagoge en Kerk in Psalmen worden gehoord. Job 35 inspireerde het koor van die kerk. Niet alleen Engelse Psalmen zullen worden gezongen, maar ook Nederlandse, Orthodoxe en Gregoriaanse. Kom niet alleen luisteren maar

zing ook mee. Slapen hoeft niet want de nacht is kort. Dus blijf op en zing mee naar het licht van de rijzende zon.

Informatie is op grote schaal verspreid door de Stuurgroep Kerken-nacht Utrecht en hebt u ongetwijfeld al ontvangen. Heeft u al een keus gemaakt waar u die avond (en nacht) zult doorbrengen? Neem vooral anderen mee, want het wordt feest met velen, en het is een feest voor velen. Ook is het een kans voor u om een ander kerkgebouw te bezoeken en andere Christenen te ontmoeten: we delen hetzelfde Evangelie.

Ik besluit met Psalm 84 die het Godshuis beschrijft en het geluk voor ons dat we er mogen komen om God te ontmoeten.

Een psalm van de Korachieten voor de koördirigent. Te begeleiden met het muziekinstrument uit Gath.

² HERE van de hemelse legers, wat zijn Uw woningen prachtig!

³ Ik smacht van verlangen om bij U te komen. Mijn ziel en mijn lichaam zingen Uw lof, de lof van de God Die leeft.

⁴ Uw ogen zien zelfs een mus die een plekje zoekt om te nestelen; zelfs het nest van de zwaluw ontgaat U niet. Noch haar jongen. Ook zij zijn welkom in Uw tempel, HERE van de hemelse legers. U bent mijn Koning en mijn God.

⁵ Gelukkig zijn de mensen die heel dicht bij U leven; zij zingen lofliederen voor U.

⁶ Gelukkig zijn de mensen die Uw kracht kennen en ervaren; zij weten hoe zij op Uw weg moeten blijven.

⁷ Wanneer zij in hun leven door een donker dal gaan, ontspringen daar opeens allemaal bronnen. Problemen veranderen in zegeningen.

⁸ Zij leven door Uw kracht en worden altijd door U beschermd. Zij ontmoeten God in Sion, waar Hij woont.

⁹ Och HERE, God van de hemelse legers, luister toch naar mijn gebed. Luister goed naar mij, God van Jakob.

¹⁰ God, U beschermt ons. Kijk naar de man, die U hebt uitgekozen.

¹¹ Ik ben liever maar heel kort bij U, dan jarenlang in een omgeving waar men U niet kent. Ik heb liever de minste plaats in Uw huis dan een ereplaats in een huis waar men met U spot.

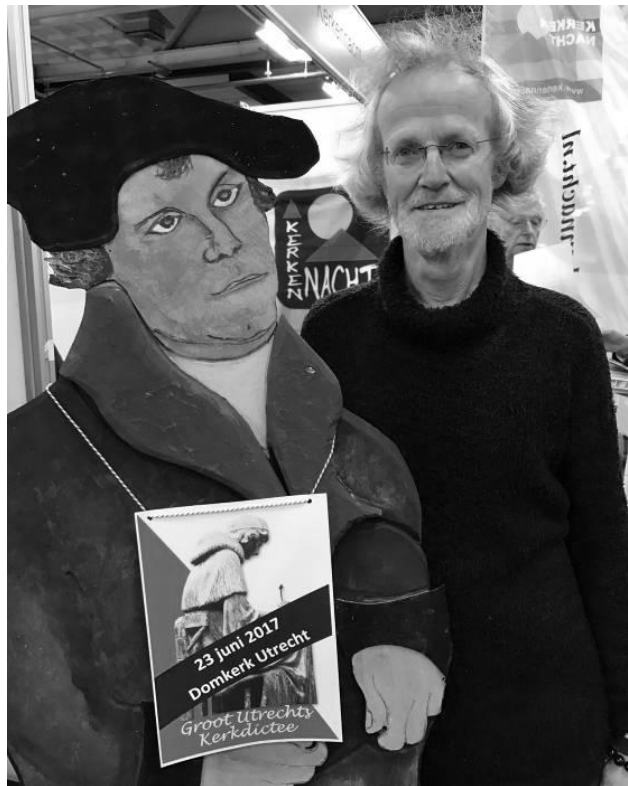
¹² God de HERE is het licht in mijn leven. Hij beschermt mij altijd. Hij schenkt vergeving en herstelt ons in ere. Mensen die volkomen naar Zijn wil leven, worden rijk door Hem gezegend.

¹³ HERE van de hemelse legers, gelukkig is hij die zijn vertrouwen op U stelt.

vertaling uit **Het Boek** Copyright © 1979, 1988, 2007 by Biblica, Inc.®

Broeders en zusters, ik wens u goede voorbereidingen in uwe eigen kerkgebouw, boeiende ontmoetingen met bezoekers en God's zegen op dit bijzondere weekeinde.

Henk Korff
voorzitter

Maarten en Henk
bezoeken de
Kerkennacht

Maarten meets Menno

In het kader van de Reformatie, die 500 jaar geleden begon toen Luther zijn 95 stellingen aan de kerkdeur van Wittenberg hing, werd op zondag 12 februari, een zgn. Tischrede gehouden in de Lutherse kerk aan de Hamburgerstraat in Utrecht. Na afloop van de zondagse diensten in beider kerkgebouwen kwamen ongeveer 20 Doopsgezinden naar de Lutherse kerk, waar rond 12.00 uur het tafelgesprek van start ging.

Ds. Christiane Karrer en ds. Carolien Cornelissen waren (bijna) onherkenbaar vermomd tot respectievelijk Maarten Luther en Menno Simons. Ze ontmoetten elkaar om eens gezellig bij te praten over wat hun theologische inzichten in de afgelopen 500 jaar teweeg hebben gebracht. Maarten had een deftige toga aan, Menno had het bij 'n oude schildersbroek gelaten.

In woorden, beelden en gedragingen kwamen het typisch Lutherse en typisch Doperse gedachtegoed heerlijk met elkaar in aanvaring. Zo stelde Menno voor om met zijn boterhammetjes - verpakt in een gerecycled

plastic zakje, ook nog meerdere malen afwasbaar - op een bankje te gaan zitten. Maarten dacht eerder aan een bistro waar wildbraad en bier te bestellen was.

Menno ondervroeg Maarten over de noodzaak van het dragen van een toga en Maar-

ten luisterde ademloos naar het verhaal over de stroopton van Menno. Tijdens een preek zakte hij door het deksel van deze strooppot, waarna zijn volgelingen hem aflikten.

Aangezien er weinig te bestellen viel omdat de ober voortdurend riep 'mijn collega komt zo bij u', zei Menno tegen z'n medereformator: 'Dat lijkt wel jullie liturgie met dat vraag- en antwoordspelletje.' 'Ah, je bedoelt onze responsies! Maar dat is geen spelletje, dat is liturgie!' riep Maarten wat geërgerd uit. Waarop een gesprek volgde over liturgie, lekenpredikers, genade, daden, vrijheid en gemeentes zonder vlek of rimpel.

Uiteindelijk schudden de beide reformatoren elkaar hartelijk de hand, blij met de uitwisseling van gedachten en het ophalen van herinneringen. De ober riep nog een laatste maal 'mijn collega komt zo bij u', waarna er een klaterend applaus opsteeg en Lutheranen en Doopsgezinden zich begaven naar de gezamenlijke lunch. Het was een zeer geslaagd geheel waarbij de gesprekken tijdens de lunch als zeer prettig werden ervaren.

Ds. Anneke van der Zijpp

Oecumenische agenda:

Alle werkdagen:

12⁴⁵ u Middagpauzevieringen in Stiltecentrum Hoog Catharijne

juni

20 Plenaire vergadering USRK, H. Willibrordkerk, Vleuten, aanvang 19.30 uur

23 Opening Kerkennacht Utrecht, Domkerk; vanaf 18.45 uur

24 Kerkennacht 2017, op vele locaties

24 Oecumenische vesper in de St. Aloysiuskerk

25 Oecumenisch morgengebed, Holy Trinity Church

Deze zomer houdt de Vrije Evangelische Gemeente Utrecht op te bestaan. Als USRK ontvingen we onderstaande brief. Een triest besluit. We wensen onze broeders en zuster van de VEG Utrecht sterkte en alle goeds en bedanken hen voor hun actieve bijdrage aan de lokale oecumene in Utrecht.

VRIJE EVANGELISCHE GEMEENTE UTRECHT

AANGESLOTEN BIJ DE BOND VAN VRIJE EVANGELISCHE GEMEENTEN IN NEDERLAND

PREDIKANT: DS. E. SPEE
KRAAILAND 38
3828 HT HOOGLAND
TELEFOON: 033 – 480 19 49
E-MAIL: d.spee@hetnet.nl

SECRETARIS: J. G. SLOOF
MARIA MONTESSORISTRAAT 16
3401 WL IJSSELSTEIN
TELEFOON: 030 – 696 14 73
E-MAIL: jg.sloof@telfort.nl

April 2017

Beste zusters en broeders van de USRK,

In 2015 heeft de Vrije Evangelische Gemeente Utrecht het pijnlijke besluit moeten nemen om zich op te heffen. De leeftijdsopbouw van de leden is uit balans en de gemiddelde leeftijd is boven de 80 jaar. Bovendien woont men verspreid, in en om Utrecht.

Als je 'gemeente van de Levende Heer' wilt zijn, dan horen daar een minimaal aantal activiteiten bij om geloofwaardig te zijn. Het lukt ons niet meer om daaraan te voldoen.

We willen in dankbaarheid afsluiten. Op zaterdag 17 juni 2017 is er in de Jeruëlkapel, Ivoordreef 2, een afscheidsreceptie. Vanaf 14.00 uur is er gelegenheid om herinneringen op te halen en terug te kijken op de goede jaren die ons als gemeente zijn gegeven. De middag wordt afgesloten met een korte dankviering, van 16.30 – 17.00 uur.

Nu wij de deuren sluiten, willen we u nogmaals hartelijk danken voor de saamhorigheid en onderlinge vriendschap die wij met u mochten delen. We hebben als V.E.G. en USRK bijzondere vieringen en gesprekken mogen beleven.

Gelukkig zijn er anderen die doorgaan, zowel in onze bondsgemeenschap als in andere kerkgenootschappen, in Nederland en ver daarbuiten. Met het opheffen van onze gemeente verdwijnt het Evangelie niet!

We wensen u alle goeds, in het vertrouwen en het geloof dat God meegaat – waar we ook zijn!

Met hartelijke groeten,
Namens V.E.G. Utrecht,

Job Sloof

De Mantel van Sint Maarten

10 november 2017,
16.00-18.30 uur Domkerk, Utrecht

Wie nomineer jij?

Sint Maarten als voorbeeld van delen

Sint Maarten deelde zijn mantel met een arme naakte bedelaar op een koude winterdag aan de poort van de stad Amiens. Daarmee deed hij iets onverwachts, zeker als Romeins officier. ‘Out of the box’, zoals we dat nu noemen. De Utrechtse stadsvlag en het stadswapen herinneren ons aan de halve rode mantel en aan het witte onderkleed van Sint Maarten. En hiermee aan zijn daad van barmhartigheid.

Wie nomineer jij voor de Award ‘De Mantel van Sint Maarten’?

Onze stad kent veel mensen, groepen en initiatieven die zich inzetten voor anderen. Mensen die geven en delen. En sommigen doen dat op verrassende wijze. Eigenzinnig, tegendraads en opvallend. Of juist onopvallend, maar trouw en onbaatzuchtig. En juist daardoor zo belangrijk voor de buurt of de wijk. Ken jij deze mensen, of groepen? En vind je dat ze aandacht en een prijs verdienen? Laat het ons weten!

Hoe te nomineren?

Stuur de naam van het initiatief, of van de persoon, met een korte omschrijving je korte persoonlijke aanbeveling naar diaconie@protestant-utrecht.nl. Graag vóór 15 juni. Wij winnen dan verdere informatie in. Een jury bepaalt welke initiatieven worden uitgenodigd voor het event ‘De Mantel van sint Maarten’ op 10 november.

Programma

Mantel van Sint Maarten: vrijdag 10 november, 16⁰⁰ - 18³⁰ uur, Domkerk. Het inhoudelijk thema gaat over armoede & delen+ je kunt er netwerken en ontmoeten op een ‘markt’; de award ‘de Mantel van Sint Maarten’ wordt uitgereikt en een publieksprijs. U bent welkom!

Vragen?

De Mantel van Sint Maarten is een initiatief van het Citypastoraat Domkerk, de Protestantse Diaconie Utrecht en katholiek Utrecht.

Multicultureel korenfestival in de Domkerk

Op 10 juni 2017 vindt in de Domkerk het multiculturele Choir Festival plaatst. Het veelkleurige korenfestival wordt om 19⁰⁰ uur geopend door wethouder Diepeveen.

Bij het vijfjarig bestaan van dit festival, heeft de werkgroep een speciaal thema gekozen uit Psalm 107: 'Dank de Heer, want Hij is goed. Hij bracht ons bij elkaar uit alle landen, uit het oosten en het westen, uit het noorden en het zuiden.'

Veelkleurig

Dit jaar viert het Choir Festival zijn 5 jarig jubileum in de Domkerk op zaterdag 10 juni. Het korenfestival geeft de Utrechtse migrantenkerken een platform om zich aan de gemeente en de provincie Utrecht te presenteren in gezang, muziek en in culinaire gerechten.

De veelkleurigheid en verscheidenheid van multicultureel Utrecht uit zich op dit jaarlijks terugkerend festival.

Voorgangers en gemeenteleden krijgen een platform om toe te lichten wie zij zijn en waar hun kerkgemeente voor staat en koren en muzikanten treden op om de inwoners van Utrecht kennis te laten maken met haar liturgische verscheidenheid in muziek, zang en dans.

Anderzijds beoogt de werkgroep ook om koren en muzikanten van

de autochtone kerken in de regio en stad Utrecht uit te nodigen om gezamenlijk een interculturele, muzikale en religieuze verbondenheid uit te dragen.

Samen

De deelnemende kerken aan dit jaarlijkse korenfestival zijn afkomstig uit de stad en de regio Utrecht. Deze kerkelijke gemeentes hebben een meer dan stedelijke of regionale functie.

Het festival ontleent haar kracht aan een gezamenlijke presentatie van de migrantenkerken aan stad en provincie Utrecht.

De werkgroep streeft ernaar om een gevestigde naam op te bouwen als één van de vele multiculturele muziekfestivals die Utrecht rijk is.

Het voorlopig overzicht over de deelnemende groepen van het Choir Festival 2017:

- Huis van God (Internationale Armeense Kerk)
- PERKI (Indonesische Christen Gemeenschap Nederland)
- WIM (Word International Ministry)

- Filippijnse Kerk Utrecht
- Karengemeenschap uit Cambodja
- Nieuw-Apostolische Kerk te Nieuwegein
- Koor van de Koptisch-orthodoxe parochie te Utrecht (uit Egypte)
- Betuwe koor uit Echteld
- Nepali Church (Nepalese kerk)
- Jacobikerk te Utrecht
- Kimbanguïstenkerk uit Utrecht (Afrika)
- Oromo kerk (Ethiopië) te Utrecht
- De Nieuw verbond gemeente te Utrecht
- Vanuit de Domkerk is de werkgroep kerkelijk cultureel werk erbij betrokken

Voor vragen en informatie:
Diana van Maurik-Purba, voorzitter,
tel: 06 - 18 994 542

OMDUW mijmeringen bij het 7^e lustrum

In een recent onderzoek van de Verenigde Naties komt Nederland op de 6^e plaats van de gelukkigste volken ter wereld. Ik geloof er geen snars van, want in ons land zijn er bijna 2000 zelfdodingen, waarvan een tiende door voor een trein te springen. En waarom gebruikt dan 4% van alle Nederlanders antidepressiva?

Is geluk dan het hoogste doel in ons leven? Je gaat dat bijna geloven als je naar de reclame kijkt. Vrijwel zonder uitzondering krijgen we het advies om een bepaald product te kopen, omdat we pas *dan* gelukkig zullen worden. Of het nu een nieuwe auto is, een vakantie is of een kop koffie met. Het wordt ons allemaal aangeprezen door mensen die één en al geluk lijken uit te stralen.

Het verkopen van geluk is de belangrijkste marketingstrategie

geworden van deze eeuw. Het maakt helemaal niet uit wat je koopt, als je er maar gelukkig van wordt!

Niet te koop

Eigenlijk weten we het allemaal wel; geluk is immers niet te koop, ook niet voor miljonairs. Kijk maar eens naar het aantal echtscheidingen, verslavingen, gezondheid en zelfmoorden onder *'the rich and famous people'*. Hun uitingen van ongeluk lijken bij hen oververtegenwoordigd ten opzichte van ons *'gewone mensen'*.

Ik vraag de lezer om eens heel goed na te denken over drie momenten in je leven dat je het gelukkigst was. Ik weet ik bijna zeker dat het gaat over spontane momenten. Ze waren niet van tevoren bedacht, ze waren onverwacht zelfs en ze speelden in het contact met een medemens, schat ik zo in. Ze gebeurden eerder in je achtertuin of in de straat dan op de top van een hoge berg. Persoonlijk heb ik nog weleens van die geluksmomenten tijdens een wandeling of fietstocht. Ik ontmoet een 'lotgenoot' en we wisselen een glimlach; soms groeten we elkaar hardop.

Maar wat moet je nu met al dat streven naar geluk? Ik denk dat wij daar niet teveel gefixeerd op moeten zijn. Laat het maar los, dan komt het vanzelf naar je toe. En als je dat te weinig vindt, dan kun je pogen om een eerdere situatie -waarin je je *toen* gelukkig voelde- te imiteren. Er is een verhoogde kans van geluk, maar er is geen garantie; want die bestaat niet bij geluk.

Op de berg zittend leerde Jezus zijn leerlingen het volgende:

Gelukkig zijn de mensen die vervolgd worden omdat zij Gods wil doen, want het Koninkrijk van de hemelen is voor hen.

Gelukkig zijn zij die verdriet hebben, want zij zullen getroost worden.

Gelukkig bent u als u beledigingen, vervolgingen, leugens en

laster te verdragen krijgt omdat u bij Mij hoort.

Gelukkig zijn de mensen met een liefdevol en helpend hart, want zij zullen zelf liefde ontmoeten en hulp ontvangen.

Voor vele mensen in de stad is het een geluk dat OMDUW bestaat. Vijfendertig jaar geleden opgericht als een oecumenische stichting. *Oecumenische Missionaire Diaconale Utrechtse Werkgroep*. De naam ontstond kennelijk tijdens een Scrabblespel, want hoe krijg je met zoveel voorwaarden een uitspreekbaar woord?

Gelukkig staat oecumene vooraan en daar ben ik als lid van de USRK blij om. Met oecumene staat of valt de samenwerking van gedreven mensen uit vele kerken in Utrecht. De stad die de hoogste kerktoeren van Nederland heeft. Ooit las ik dat -wanneer die zou omvallen- er in de Zadelstraat een markering is waarachter je veilig bent.

De Engelsman Fred Dibnah liet schoorstenen en hoge bouwwerken omvallen waar *hij* wilde. Het is een kwestie van gaten boren, vervolgens springstof van de juiste proportie erin stoppen en dan een klap op de ontsteker. Fred straalde van geluk als alles weer goed was gegaan. Maar niet iedereen mag schoorstenen omduwen. Daar moet je wel geldige papieren voor hebben. In onze stad vertoeven velen zonder geldige papieren; zij mogen weinig tot niets.

En zo is OMDUW er voor mensen, die dreigen om te vallen in onze complexe maatschappij. Er wordt voor woonruimte gezorgd - zo nodig met inventaris, of een maaltijdbon gegeven of behulpzaam advies verstrekt. Op deze manier maken de mensen van OMDUW hun medemens gelukkiger. Zoals ik al zei, geluk is niet te koop. Maar met het geld dat door

de kerken en fondsen beschikbaar wordt gesteld kan een klein beetje geluk voor een medemens worden geregeld.

Een dank-je-wel of een glimlach is dan heel waardevol: zelfs waardevast en inflatiebestendig.

Dankbaar zijn we vanwege de vrijwilligers van OMDUW dat zij in die 35 jaren niet zijn omgevallen: chapeau!

Psalmen in de Nacht

tijdens Kerkennacht in Holy Trinity Church
op zaterdag 24 en zondag 25 juni 2017

Kerkennacht wordt dit jaar bijzonder in de Engelse Kerk van Utrecht. Het koor van Holy Trinity Church wil op 24 en 25 juni Psalmen laten horen in de 12 uren vanaf zaterdag 19.00 uur. Daarbij ziet het er naar uit om met de medewerking van anderen de Psalmen te zingen in de grote variatie die we in Nederland kennen.

Het thema van de landelijke Kerkennacht 2017 *'Meer dan een dak'* wordt zo *'Meer dan een Psalm'* en daarmee een oecumenisch missionair evenement in de stad! De Kerkennacht wordt op zondagmorgen om 07.30 uur afgesloten met Choral Mattins.

In 1993 en 2003 werd het toenmalige gebruikte liedboek in deze kerk van het eerste tot het laatste lied in een marathon gezongen. We zongen toen eeuwenoude teksten, maar ook nieuwe. Gezangen over geloof en twijfel die de gemoedstoestand van de mens reflecteren. In de Psalmen herkennen we die toch ook? Kerkva-

der Augustinus (354-430) preekt over Psalm 148: *'Een gezang voor al zijn heiligen'*: 'Weet u wat een gezang is? Het is een lied met lof voor God. Als u God looft en niet zingt, dan uit u geen gezang: als u iets anders prijst, dat niet te maken heeft met de lof van God, hoewel u zingt en prijst, dan nog uit u geen gezang. Een gezang

bevat dus deze drie dingen: lied en lof en wel lof van God. De lof van God in liedvorm is dus gezang genoemd. Wat betekent dan *'Een gezang voor al zijn heiligen'*? Laat zijn heiligen een gezang ontvangen: laat zijn heiligen een gezang uiten, want dit is wat zij uiteindelijk zullen ontvangen, een eeuwigdurend gezang.' Bekend is de uitspraak van Augustinus: 'Zingen is dubbel bidden'.

Luther

In dit vijfhonderdste Lutherjaar leren we (opnieuw) van zijn persoonlijk geloofsleven. Luther bespeelde een instrument, maar de menselijke stem vond hij het mooiste van allen. Hij schreef liedteksten, omdat hij vond dat die de kern van de toenmalig nieuwe theologie moesten bevatten. Zijn het niet 'Ein feste Burg' en 'Aus tiefer Not' die ons zijn overgeleverd en nog steeds worden gezongen?

Tijdens de Kerkennacht sluiten wij ons aan bij wat we lezen in Handelingen 16: *'En omstreeks middernacht baden Paulus en Silas en zongen lofzangen voor God. En de gevangenen luisterden naar hen.'* Ongetwijfeld heeft ook Jezus de Psalmen in de Synagoge gezongen, en daarmee zijn we in een directe verbinding met onze Heer.

Variatie

We zullen niet alleen de Psalmen zingen in de onberijmde vorm op Anglicaanse chants, maar ook in

berijmde vorm van Engelstalige hymns. Tevens hopen we op de bijdragen van andere koren, (solo)zangers en dichters. Van iedereen die ook een (muzikale) bijdrage met ons wil delen hopen we een aanmelding te ontvangen op musicutrecht@gmail.com graag vóór 10 juni

Graag zingen we u mee met Nederlandse Psalmen in zowel de oude als de nieuwe berijming, met Psalmen voor Nu, of op Gregoriaanse manier, maar luisteren ook naar Psalmen uit de Orthodoxe Kerken en de Synagoge.

Utrecht-Oost

Holy Trinity Church zet samen met de andere kerken rondom het Wilhelminapark -de RK St Aloysi-

uskerk en de protestantse Wilhelminakerk- de deuren open vanaf 19.00 uur. Eerst vieren we een gezamenlijke Vesper in de Antoniuskapel om 18.00 uur. Ook daar bent u van harte welkom; het adres is Adriaen van Ostadelaan. De twee kerken sluiten omstreeks 22.30 uur hun deuren, maar die van Holy Trinity Church zullen gedurende de nacht open blijven tot de vroege zondagmorgen. Het missionaire evenement wordt

afgesloten om 07.30 uur met een typische Anglicaanse dienst van Choral Mattins. Dan zal het koor de Psalm van de ochtend van de 25^e dag zingen alsook het Venite, Te Deum laudamus en Jubilate. In Engelse kathedralen wordt dit Morgengebed soms alleen nog maar op zondag gezongen. U bent van harte welkom om deze dienst met ons mee te beleven. U vindt de Engelse Kerk aan het Van Limburg Stirumplein.

Henk Korff

Gids voor kerkgidsen

de kunst van het kerk kijken/horen

Alle respectabele en zelfrespecterende kerken houden regelmatig open huis en hebben enthousiaste vrijwilligers in dienst die bezoekers op gezette tijden door het godsgebouw gidsen. Maar hoe doe je dat nu eigenlijk? Gaat dat vanzelf? Hier willen we het niet hebben over de humane, zo mogelijk gelovige persoonlijkheid van de gids. We gaan er gewoon van uit, dat deze vriendelijk, uitnodigend, luisterend, behulpzaam is. Maar hier willen wij nadenken over de methode en het niveau van rondleiden door het huis van God.

De feiten-verteller

Het eerste type gids is degene die ontzettend veel weet en ook nog eens duidelijk kan uitleggen. Alle historische feiten van de kerk komen ter sprake: wie, wat, waar, wanneer. Over het gebouw, de architectuur, het orgel en de ramen. Over de kunstenaars, de fabrikanten, de sponsors en de voorgangers. Kortom, een enthousiaste encyclopedische rondleiding die het menselijk geheugen

uitdaagt en het lichamelijk uithoudingsvermogen op de proef stelt.

De kerk-roeper

Het tweede type gids is degene die lid is van de plaatselijk geloofsgemeenschap en graag de bezoeker wil opwarmen voor een zondagse kerkdienst en de lokale gemeenschap. Is immers het kerkgebouw ook niet het huis van deze gelovige gemeente? En staan dode kerkstenen ook niet in

dienst van de levende Kerk van Christus? Met wat muzikaal geluk speelt deze gids nog op het orgel het "U zij de glorie, opgestane Heer", met een triomfantelijke trompetregister. Inderdaad, aldus zijn zeker verscheidene schapen terug gebracht naar Jezus' kudde.

De parabel-verteller

Het derde type gids is degene die leeft in de wereld van het Evangelie. Nu is de Bijbel net als een kerkgebouw, het is maar hoe je het leest en hoe je het uitlegt. Deze gids heeft de sleutel ontdekt: parabels, aardse dingen die verwijzen naar het hemels Koninkrijk. In feite is de hele wereld één parabel, want alles is schepping Gods. Dus alles wat er concreet in het kerkgebouw te zien of horen is wijst naar God. De baksteen verwijst naar Christus de Hoeksteen. De deur herinnert aan Jezus' schaaftal. Het venster laat Gods licht binnen. De vloer is het fundament van geloof. Het dak is de beschermende hand van de hemel. De pilaren zijn de pijlers van het geloof. Het gebouw blijft een mystieke tempel van God. Welnu, de gebouwde kerk als ook het geschreven evangelie versterken elkaar in hun parabolische verwijzing naar de Schepper en zijn eniggeboren Zoon.

De berg-beklimmer

Het vierde type gids is degene die behalve de parabel van het kerkgebouw ook de hele kerkelijke inboedel weet te onthullen als

heenwijzing naar God. Hij is de sherpa die een spirituele weg wijst in de geestelijke Himalaya, naar psalm 24: "Wie zal de berg des Heren bestijgen!" Hij luistert naar de reiziger in en vertaalt de kerk naar de bezoeker. Hij vult niet alleen diens brein met feiten, maar verwarmt vooral diens hart door Gods aanwezigheid te laten oplichten in alle kerkelijke attributen en kunstzinnige geloofsuitingen, tot in de kleinste details en betekenissen die de kerkkunstenaars er hebben ingelegd. Hij laat de reiziger niet alleen rondlopen, maar laat hem ook in een lichtend of juist schaduwrijk hoekje zitten om tot zichzelf en tot God te komen. Zo voert deze gids de bezoeker binnen in het mysterie van de kerk, of beter gezegd, in het geheim van God.

De muziek-wijzer

De meeste kerkgidsen laten zien. Maar er zijn ook kerkgidsen die laten horen. Dat zijn de inleiders en voorwoordsprekers bij een orgelconcert, kooropvoering en andere instrumentale of vocale happening. Maar ook zij zijn op heel verschillende manier werkzaam. Sommigen noemen enkel de zakelijke feiten: opus, componist en musici; zij herhalen wat al in het programmaboekje staat, zij maken een grapje over de vrije gift na afloop en wensen tenslotte het publiek een leuke middag. - Anderen gaan gelukkig in op titel en tekst; zij brengen de geestelijke inhoud aan het licht; zij ontdekken

in de genoteerde taalwoorden en gecomponeerde muzieknoten het mystieke gesprek en de soms harde worsteling tussen de hemelse God en de aardse mens; zij openen de stralende schatkamer van de religieuze poëzie en muziek. – Tenslotte zijn er de ware mystagogen die zowel de uitvoerders als de luisteraars naar hogere sferen weten te voeren; zij brengen geestelijke ontspanning, zij laten de kerk als heilige ruimte beleven en doen de muziek vibreren in de ziel; zij leiden mensen naar God die heerlijkheid en harmonie is en zonder gepreek voeren zij door de mystieke ruimte en de spirituele muziek binnen in het goddelijk rijk van liefde, waarheid en schoonheid. Zo kan het concert zijn als een heilig drama waardoor musicus en muzikliefhebber worden gezuiverd, genezen en

geheiligd. Helaas, zulke kerkgidsen zijn er nauwelijks.

De bid-gids

Ja, en dan is er nog een heel bijzondere, maar heel belangrijke gids. Dat is degene die werkelijk en uiteindelijk de directe weg naar God gidst. Dat is degene die aanvoelt, dat een gebed de perfecte afsluiting zou kunnen zijn van de religieuze ontdekkingstocht door de kerk. Voorwaarde is wel, dat het gebed niet gekunsteld en niet opgelegd, maar spontaan en natuurlijk is. De gids vraagt dan nog even de speciale intentie van de kerkbezoeker. En dan, op de mooiste plek in de kerk gaan zij, begeleider en bezoeker, in gebed. Volgens de Bijbel “waar twee of drie in Mijn Naam samen zijn, daar ben Ik in hun midden.” (Mattheus 18.20). Missie volbracht. Kerkbezoek voltooid. Gids geslaagd.

Koos Smits
priester Ludgerusparochie Utrecht

Gids in een protestantse of katholieke kerk

Kerkelijke berggidsen

Gidsen zijn gidsen. Dus voor alle gidsen geldt overal en altijd, dat er vele niveaus en methodes zijn van het kerkgidsen. De universele roeping van de mens is “de heilige berg van God bestijgen” (psalm 24). De specifieke roeping van de kerkgids is, andere mensen de heilige berg van God te helpen bestijgen, in wijsheid beoordelen hoe ver de argeloze bezoeker kan begrijpen, en hem dan liefdevol omhoog begeleiden.

Verschillende bergen

Het verschil zit hem dus niet in de gidsen, maar in de kerken. Dat wil zeggen, het doel is hetzelfde, maar de weg is verschillend. Zo bieden Protestantse en Katholieke kerken bepaalde perspectieven. Het woord “perspectief” betekent “zicht op”. Inderdaad, Protestantse kerken bieden een ander zicht op God, dan Katholieke kerken. Maar God is hetzelfde, ook al is het perspectief verschillend. De echte christelijke gids, katholiek of protestant, heeft dit ene ultieme en universele doel: de gast of bezoeker dichterbij God brengen. Daarvoor gebruiken ze al hun verschillende instrumenten.

Protestants kerkgebouw

Het type Protestantse kerk is duidelijk. Sinds de Reformatie zijn de Nederlandse Protestantse kerken herkenbaar aan hun leegte, beeldenloosheid en eenvoud, ontdaan van katholieke attributen en niet-Bijbelse aanslipsels. Markant voorbeeld in Utrecht, de

beeldengroep in de Dom waar alle heiligen letterlijk onthoofd zijn. Even markant in diezelfde Dom, dat de ‘erfzonde’ universeel is, zodat hier en daar figuren, afbeeldingen, heiligen, attributen, versieringen weer worden ingevoerd. Echter, anno 21e eeuw geen probleem: “Beste gidsen, gebruik, wat in de kerk zichtbaar of hoorbaar is als weg of parabel naar God.”

Transcendente leegte.

Er is één absoluut gunstig en positief effect van de beeldenstorm: de kerk ontdaan van alle toevoegsels, de kerk puur in zijn architectonische vormen en lijnen, de lege kerk. Dit type kerk is mede Protestants, maar er bestaan ook enkele katholieke kerken, die uitdrukkelijk gebouwd zijn om in hun leegte de transcendentie van God voelbaar te maken. Prachtig voorbeeld is de abdijkerk van het Benedictijns klooster Mamelis te Vaals. Visie: God is transcendent, God overstijgt alle vormen en figuren. Kerngedachte

van de grote katholieke theoloog Thomas van Aquino. Dus, geweldig, dat er kale en lege kerken zijn. Zij zijn beeldvorm van onze beeldenloze God. Welnu, kerkgidsen in Protestantse kerken, neemt uw bezoekers mee naar een stille plek, laten hen zitten om Gods transcendente aanwezigheid te laten voelen.

Huis van het Woord

Bij uitstek is de Protestantse kerk het huis van het Woord, het huis van de Bijbel. Absoluut noodzakelijk voor een gids is om de bezoeker mee te nemen naar de lessenaar, waar de Bijbel ligt open geslagen, waarschijnlijk de klassieke Statenvertaling, met daarnaast wellicht wel de Goednieuws-Bijbel. Daar ligt dan waarschijnlijk op een blinkende lessenaar het Woord Gods opengeslagen. De Gids leest een Bijbeltekst, als voorbeeld van Gods liefde en barmhartigheid. Daarna laat hij de bezoeker willekeurig (dat betekent: door de Geest geleid) een passage in het dikke Boek opslaan en lezen. Misschien dat de hemel-

hoge God zomaar een toepasselijke uitspraak geeft voor de arge-loze kerkbekijker.

Katholiek kerkgebouw

De gemiddelde RK Kerk is een ander verhaal. Daar zijn alle kunsten geactiveerd om het mysterie Gods uit te drukken in artistieke vormen: beeldhouwwerk, glas-kunst, muziek, schilderkunst, ornamentatie enz. enz. Daar is het Woord beeld geworden. Overigens zal in een moderne katholieke kerk ook de open geslagen Bijbel niet ontbreken. Hier wijzen we op de vele mogelijkheden van een katholiek kerkgebouw.

Heiligenbeelden

Natuurlijk wat het eerst opvalt zijn de beelden. Zij waren ook de eerste die sneuvelden onder de harde hand van de beeldenstormers. Maar als gidsen eens de rijkdom zouden vertellen van al die afgebeelde heiligen, van hun liefde voor Christus, van hun zending en van hun werken van barmhartigheid, dan zouden vele bezoekers geraakt worden om die heiligen na

te volgen. Hetgeen de bedoeling van de Kerk is. En de gidsen zouden zeker ook naar een Maria-beeld gaan, om te vertellen, hoe de grote God kleine mensen inschakelt in zijn heilswerk, hoe kleine mensen door hun trouw groot kunnen worden in Gods ogen, en hoe Maria als een ware moeder waakt over alle mensen en hoe zij hen bij haar Zoon wil brengen.

Kruisweg

Het kan zomaar gebeuren, dat een kerkbezoeker bij de rondgang zegt: "Maar waarom al die ellende in de wereld?" of "Ik heb een groot probleem, wat doet God daar aan?" of "Waarom moet ik dit allemaal lijden"? Dan hoeft de gids niet te antwoorden, maar hoeft hij enkel die mens mee te nemen naar de 14 staties van de kruisweg van Jezus. Want alle menselijke problemen, alle menselijke leed, alle kwade dingen, alles is terug te vinden in één van die staties van Jezus' kruisweg. Liefde en haat, trouw en ontrouw, hulp en medelijden, leugen en waarheid, leed en troost, alles gebeurt daar op de kruisweg. De kerkgids kan aldus helper en trooster worden.

Biechtstoel

Het gebeurt zelfs, dat een kerkbezoeker zomaar het probleem van een schuldgevoel uitspreekt. De katholieke kerkgids neemt deze persoon dan mee naar de biechtstoel en vertelt van het bijzondere sacrament dat Jezus de Kerk

gegeven heeft. In naam van Jezus schenkt de priester vergeving en troost. Er is immers zoveel verborgen leed en zoveel schuldgevoel. Welnu, door de biecht (gids en toerist staan bij de biechtstoel) kan Jezus alle wroeging en schuldgevoel wegnemen. De gids vertelt dan voorbeelden van mensen die in het verborgene ontrouw waren of abortus pleegden, of een onvergetelijke schuld voelen tegenover overledenen. In dat fascinerende biechthok, vertelt de gids, kunnen mensen genezen worden. En hij laat ze even knielen in de biechtstoel.

Altaar en tabernakel

Centraal in de katholieke kerk is het altaar. "Ja, zegt de gids, daar viert de Kerk, dat Jezus zichzelf uit liefde voor alle mensen gegeven heeft en voor hen aan het kruis is gestorven. Ja, dus ook voor u!" Inderdaad, het altaar is de plaats van de Eucharistie, daar worden dood en verrijzenis van Jezus steeds weer opnieuw gevierd, daar wordt gebeden voor het heil van heel de wereld. En tenslotte neemt de gids, indien de bezoeker tenminste reikhalzend uitziet naar meer, hem mee naar het tabernakel, waarbij de godslamp brandt. "Ja, hier, geloven wij, is Jezus werkelijk aanwezig, Gods Zoon, die onvoorwaardelijk van u houdt. Kijk, want Hij kijkt naar u!"

Kerstmis – Mis van Kristus

Aansluitend en tot slot, een bijzonder nuttige en noodzakelijke tip

voor kerst-gidsen. In de kersttijd bezoeken drommen mensen katholieke kerken om naar de kerststal te kijken. er bestaan de prachtigste en origineelste kerstgroepen. Maar hier gebeurt een geweldige tragiek, een hopeloze misser, een grandioze nalatigheid. Katholieke kerkgidsen zouden die drommen na afloop moeten vragen: "En wil je nu naar de echte kerststal, waar Jezus werkelijk is?" De mensenmassa kijkt dan ver-

dwaasd. "Echte kerststal, waar Jezus werkelijk is?" Inderdaad, de ware gids voert de mensen dan naar het tabernakel (Latijn voor "tent – huis") waar de katholieke kerk de heilige hosties bewaart, die het Lichaam van Jezus Christus zijn. Waarlijk, zegt de katholieke gids, hier is Gods Zoon werkelijk in aardse vorm."

Koos Smits
priester Ludgerusparochie